

...

Fővárosi Ítéltábla

10.Gf.40.421/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a jogi képviselő (cím1, ügyintéző: ügyvéd neve ügyvéd) által képviselt felperes (cím2) felperesnek jogi képviselő neve kamarai jogtanácsos által képviselt alperes (cím3) alperes ellen kártalanítás megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. november 16. napján meghozott 36.G.41.025/2020/24. számú végzéssel kijavított 2021. október 15. napján kelt 36.G.41.025/2020/21/I. számú ítélete ellen az alperes részéről 26. és 28. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (Százezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. § (1) bekezdése, 6:155. § (1) bekezdése, valamint 6:298. § (1) és (2) bekezdései alapján 32.805.112 forint + áfa és ennek 2020. június 10. napjától a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti törvényes késedelmi kamata, továbbá a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy az alperes jogelődjével 2019. április 2-án megkötött közvetítői szerződés alapján hirdetésszervezési tevékenységet látott el az alperes jogelődje, majd az alperes részére, azonban már e szerződés megkötését megelőzően kiközvetítette hirdetőként a társaság1 társaságot, amelynek hirdetési állományát a szerződés fennállása alatt folyamatosan kezelte. A peres felek közötti szerződés az alperes felmondása folytán 2019. decemberében megszűnt, ezért elsődlegesen a szerződés 11. 1. a) és b), másodlagosan pedig a) és c) pontjai alapján kiegyenlítésként nevesített kártalanításra jogosult, ami a Ptk. 6:298. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérő szerződéses rendelkezés

értelmében az általa kezelt ügyfelek után is megilleti. A követelése összegét a szerződés 11.2. pontja alapján úgy határozta meg, hogy a társaság1-tól az alperesnek éves átlagban 155.466.518 forint hirdetési díj bevétele származott, amely összeg alapján a felperes jutaléka éves átlagban 21,1 %, vagyis a keresettel érvényesített összeg.

[2] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Elsődlegesen azzal védekezett, hogy a felperes a társaság1 kezelése kapcsán nem fejtett ki olyan tevékenységet, amelynek alapján a szerződés vagy a Ptk. rendelkezései szerint kártalanításra lenne jogosult. Másodlagosan azzal érvelt, hogy a kiegyenlítés megfizetésének a szerződésben rögzített feltételei nem állnak fenn, mert nem tekinthető méltányosnak egy olyan ügyfél által generált hirdetési bevétel után kártalanítást igényelni, akinek hirdetési alapján versenyfelügyeleti eljárás indult. A szerződés 11.1. b) pontja szerinti feltétel sem teljesült, mert az alperes a fenti ügyféllel fennálló üzleti kapcsolatból a felperes szerződésének megszűnése után jelentős előnyre nem tett szert, 2020. május 11-étől pedig – a társaság1-val fennálló jogviszonynak a versenyfelügyeleti eljárásra tekintettel történő megszüntetése miatt – ettől az ügyféltől hirdetési bevétele egyáltalán nem származott. A felperes a 11.1. c) pont alapján sem lehet jogosult kiegyenlítésre, mert keresetét az ügyfél kezelésével összefüggésben kifejtett tevékenységére, nem pedig az általa közvetített ügyfél és a megbízó között létrejött tartós jogviszonyra alapította. A kereset összegét azzal az indokkal vette vitássá, hogy a szerződés 11.2. pontja nem a jutalékvesztéssel megegyező, hanem azzal arányos összegű a jutalékvesztés tényleges mértékét is figyelembe vevő kiegyenlítést ír elő és a felperes nem adta indokát annak, ami miatt az éves jutalék maximumával megegyező kártalanítási igényt arányosnak és méltányosnak tartja.

[3] Az elsőfokú bíróság a 24. sorszámú végzéssel kijavított ítéletével kötelezte az alperest a felperesnek 15 napon belül 8.939.392 forint, valamint ennek 2020. június 10. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamata, továbbá 261.065 forint perköltség megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[4] A határozat indokolása szerint a felek a szerződésben a Ptk. 6:298. §-ának dispozitív rendelkezéseitől az egyértelműen kinyilvánított szerződéses akaratukkal annyiban tértek el, hogy a felperest megillető kiegyenlítésnek nem feltétele az a Ptk. szerinti tényállási elem, hogy a közvetítő új ügyfeleket szerezzen vagy meglévő üzleti kapcsolatokat legalább egy új ügyfél megnyerésének megfelelő mértékben bővítse akkor, ha az üzleti kapcsolatból a megbízó a szerződés megszűnése után is jelentős előnyre tesz szert. A szerződés 11. pontja szerint a felperes az általa kezelt ügyfelek jövőben létrejövő szerződései után már jogosult a kiegyenlítésre, ezért az elsőfokú bíróság nem tartotta alaposnak az alperesnek azt a védekezését, hogy a felperesnek bizonyítania kellene a meglévő üzleti kapcsolat bővítését, mert a felperesnek csupán azt kellett bizonyítania, hogy kezelte a társaság1 hirdetéseit és ellátta az ezzel kapcsolatos szerződéses feladatait. A szerződés 11.1. a) pontját akként kellett értelmezni, hogy az ügyfél kezelése már önmagában is megalapozza a kiegyenlítést, amely értelmezést a felek kapcsolata is alátámaszt, mert a felperes a szerződés megkötésekor már kezelte az társaság1 ügyfél hirdetéseit, amely kiemelkedő ügyfél az alperesi jogelőd bevételeinek tetemes hányadát eredményezte, azaz a felek a felperesnek e már meglévő üzleti kapcsolatára alapozták további együttműködésüket.

[5] A Ptk. 6:300. §-a a kártalanításra vonatkozó rendelkezésektől való eltérést csak akkor tekinti semmisnek, ha az a közvetítő hátrányára történik. Ilyen érvénytelenségi ok a perben nem állt fenn és az elsőfokú bíróság elfogadta a felperesnek azt az alperes által egyébként vitássá nem tett előadását, hogy a Ptk. szabályaitól való eltéréssel a felek a felperest a versenytilalmi kikötés miatt sújtó korlátozást kívánták kompenzálni.

[6] Az elsőfokú bíróság egyéb érdekelt1a (a felperes törvényes képviselője) és tanú1 (az alperes jogelődjének vezérigazgatója) egybehangzó tanúvallomása alapján bizonyítottanak találta azt a tény, hogy a felperes a perbeli szerződés megkötése előtt, 2017. októberétől üzleti kapcsolatban állt a társaság1 ügyféllel és nem volt vitás a perben, hogy ebben az időszakban a felperes a Kft1. alvállalkozójaként látott el ügynöki tevékenységet az alperes jogelődje részére. A kártalanítási igény elbírálása szempontjából azonban nem volt jelentősége annak, hogy a társaság1-t a Kft1. vagy a felperes közvetítette az alperes jogelődjének, mert az kétséget kizáróan megállapítható, hogy ezt az ügyfelet 2019. április 2-án a felperes hozta be a felek perbeli szerződéssel megváltoztatott üzleti partnerkapcsolatába, továbbá az sem kétséges, hogy 2019. július 1-jén – amikor szerződésátruházás folytán az alperes vált az önálló hirdetésszervezői kereskedelmi ügynöki szerződés jogosultjává – a felperes ügyfélként már kezelte ezt a társaságot egészen a szerződés megszűnéséig, amely felperesi tényállításokat az alperes sem tette vitássá.

[7] Az elsőfokú bíróság bizonyítottanak találta azt a felperesi tényállítást is, hogy a szerződés felmondásának időpontját megelőzően a felperes kezelte a társaság1 hirdetéseit. A tanúvallomások alátámasztották, hogy a felperes a szerződéses feladatait ellátta, továbbá, hogy a társaság1 a hirdetési számát folyamatosan növelte. egyéb érdekelt1a, tanú2 Imre és tanú1 egybehangzó tanúvallomása szerint a felperes napi kapcsolatban állt az ügyféllel, havi lebontásokat készített, kreatívokat egyeztetett, ellenőrizte a hirdetéseket és módosításokat végzett rajtuk, ellenőrizte a keresletet, számlázott, beszámolt az alperes jogelődje felé, amely tevékenység nagy számú levélváltással valósulhatott meg. tanú3 (az alperes kereskedelmi igazgatója), valamint tanú1 tanúvallomása szerint a felperes 2019-ben 196.000.000 forint hirdetést értékesített a újság neve Lapcsaládban, amely az összes hirdetés 40 %-át tette ki és a fenti bevétel jelentős része a társaság1 ügyféltől származott. Azt a tény, hogy az alperes portfóliójában a társaság1 kiemelkedő ügyfél volt és magas bevételt hozott tanú4 (az alperes értékesítési igazgatója) tanúvallomása is alátámasztotta.

[8] Az elsőfokú bíróság mindezekből arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés 11.1. a) pontjában foglalt feltétel megvalósult, mert a szerződés megszűnése előtt nem vitásan a felperes kezelte a társaság1 hirdetéseit, bizonyítékokkal alátámasztott, hogy ellátta az ezzel kapcsolatos szerződéses feladatait és a felek által nem vitatott tény, hogy a felperes a szerződés 2. és 3. számú mellékletei szerinti jutalékban részesült volna az ügyfél megrendelése után, amennyiben a szerződés nem szűnt volna meg. A felek nyilatkozatai és a bizonyítékok is alátámasztották, hogy a társaság1-val fennálló üzleti kapcsolatából az alperesnek a szerződés megszűnését követően is jelentős előnye származott, az alperes sem vitatta, hogy az ügyfél továbbra is nagy számban kötött le újabb hirdetéseket. Az alperes

pénzügyi rendszeréből származó adatok alapján 2019-ben összesen 161.918.243 forint + áfa, 2020-ban pedig összesen 38.390.115 forint + áfa értékben rendelt meg hirdetéseket a újság neve Lapcsaládban, amely összegekből 119.576.393 forint + áfa, továbbá 9.411.300 forint + áfa összegű hirdetés megrendelésére még a perbeli szerződés fennállása alatt került sor. A felperes a törvényes képviselőjének nyilatkozatából kitűnően még a szerződés megszűnése (2019. december 28.) előtt megkötötte az ügyféllel a 2020. januári időszakra vonatkozó hirdetési szerződést, így a 2020. januári hirdetések után még jutalékban részesült.

[9] Az alperes saját kimutatása szerint nem vitatott, hogy a társaság1 ügyfél hirdetési az alperes számára a perbeli szerződés megszűnését követően is vagyoni előnyt jelentettek, 2020. február 1-jétől pedig az ügyféllel fenntartott üzleti kapcsolatból – annak megszűnéséig – összesen 28.978.815 forint bevételre tett szert, amely után a felperest jutalék már nem illette meg. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint ez a bevétel jelentős előnyt képez, figyelembe véve azt a tanúvallomásokkal is alátámasztott tény, hogy az alperes portfóliójában a társaság1 társaság kiemelkedő szerepet töltött be, megrendelése a újság neve Lapcsalád hirdetéseinek 40 %-át tették ki. Mindezekre tekintettel nem tartotta alaposnak az alperes azon hivatkozását, hogy a perbeli szerződés megkötését követően az ügyfél hirdetéseiből nem tett szert előnyre, hanem az ügyfél ellen indult versenyfelügyeleti eljárás miatt ez az üzleti kapcsolat kifejezetten hátrányosan érintette őt. Ezzel szemben valamennyi tanú egybehangzóan úgy nyilatkozott, hogy a társaság1 kiemelkedően jelentős hasznot hozott a feleknek, továbbá már a kezdetektől fogva a szokásosnál több munkát igényelt az ügyfél hirdetéseinek kezelése, mert sok panasz érkezett a hirdetéseivel kapcsolatosan. Az alperesnek a korábbi gyakorlatból is tudnia kellett, hogy az ügyfél hirdetéseivel kapcsolatosan jogi kifogások merülhetnek fel, továbbá a versenyfelügyeleti eljárás megindítása nem változtat azon a tényen, hogy az alperes az ügyféltől jelentős bevételre tett szert és általa sem vitatott, hogy a versenyfelügyeleti eljárással összefüggésben vagyoni hátrány nem érte.

[10] Az alperes érvelésével ellentétben az ügyfél hirdetési alapján megindult versenyfelügyeleti eljárás és annak eredménye – amely szerint a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen és megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot állapított meg az ügyfél kapcsán – nem jár azzal a következménnyel, hogy a kiegyenlítés megfizetése ne lenne méltányos. A méltányosságot megalapozza, hogy a szerződés 11.1. a) pontjában foglalt tényállás megvalósult, vagyis a felperes a szerződés megszűnése következtében elveszítette az olyan jutalékhoz való jogát, amely őt a szerződés hatályban maradása esetén az általa kezelt szerződések után megilletné, a periratokból pedig nem állapítható meg olyan további körülmény, amelynek alapján ne lenne méltányos a felperes kártalanítása. A méltányosság hiányát a felperes felelősségének további vizsgálata nélkül még abban az esetben sem lehetne megállapítani önmagában a versenyfelügyeleti eljárás megindítása alapján, ha abból az alperest hátrány érte volna.

[11] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint a szerződés 11.1. a) és b) pontjaiban foglaltak alapján a felperes jogosult kártalanítás követelésére, a 11.1. a) és c) pontjai alapján azonban a kereset nem alapos, mert a felperes nem tartós jogviszony létrehozására irányuló megbízást teljesített, hanem a meglévő ügyfelek megbízásait kezelte.

[12] A kártalanítás összegét az elsőfokú bíróság a szerződés 11.2. pontja alapján az arányosság követelményének figyelembevételével határozta meg. Az alperes által nem vitatott és számlákkal is igazolt jutalék összegekből kiindulva a felperes 10 hónapra összesen 27.337.593 forint jutalékot kapott, vagyis megbízási díjának egy éves átlaga 32.805.112 forint. Az elsőfokú bíróság azonban figyelembe vette, hogy a felperes csak 2020. január 1. és 2020. május 11. közötti időszakra vonatkozóan esett el a szerződés megszűnése következtében a jutaléktól, amely az éves átlag alapján számítva 3,27 havi jutaléknak, azaz 8.939.392 forintnak felel meg, amely összeg után, annak kártalanítás jellegére figyelemmel a felperest az áfa összege nem illeti meg.

[13] Az elsőfokú bíróság az alperes kifogásával ellentétben tanú2 tanúvallomását elfogulatlannak ítélte, mert olyan jogviszonyra vonatkozóan tett vallomást, amely tekintetében már nem áll üzleti kapcsolatban az alperessel, a felperes törvényes képviselőjével fennálló házastársi viszonya pedig önmagában nem eredményezi, hogy ne tudna elfogulatlan lenni, a tanú elfogulatlannak vallotta magát, mindezek miatt a vallomását bizonyítékként figyelembe vette.

[14] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagos fellebbezési kérelme a kártalanítás összegének 2.951.882 forintra való mérséklésére irányult. Kérte továbbá a felperes másodfokú perköltségben marasztalását.

[15] Fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helytelenül állapította meg és abból téves jogi következtetésre jutott a felperest megillető kiegyenlítés jogalapja és annak összepszerűsége kérdésében. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban előadott álláspontját, hogy a kártalanításnak a szerződés 11.1. a) pontjában megjelölt feltétele nem áll fenn. A jogalkotónak azt a szándékát, amely a közvetítőt a jogviszonya megszűnését követően kártalanításban kívánja részesíteni a közvetítő tevékenysége és a közvetítői jogviszony megszűnését követően a megbízó oldalán realizált előny közötti ok-okozati összefüggés indokolja. A szerződés 11.1. pontja szerint a felperes – a Ptk. 6:298. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően – az általa kezelt ügyfelek után is jogosult kiegyenlítésre, a szerződés értelmezése körében azonban a fenti jogalkotói szándék nem hagyható figyelmen kívül. A kezelés jelentheti az ügyféllel fennálló kapcsolat változatlan formában történő fenntartását, de ennek a kapcsolatnak a tevőleges fejlesztését, kiterjesztését, új szintre emelését is. Álláspontja szerint kártalanítási igényt kizárólag az utóbbi, vagyis olyan többlettevékenységet is magában rejtő, szándékerősítő kezelés alapozhat meg, amelynek előnyeit a megbízó a közvetítői szerződés megszűnését követően is képes realizálni. Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a felperes igénye abban az esetben lehetne megalapozott, ha a napi feladatok ellátásán túl a fentiek szerinti többlettevékenységet is bizonyított volna, amelynek hiányában a kártalanítás szerződésben foglalt feltétele nem áll fenn.

[16] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk. dispozitív rendelkezéseitől történő eltérés indokaként elfogadta a felperesnek azt az elsőfokú eljárásban bizonyítékokkal alá nem támasztott érvelését, hogy a felek így kívánták kompenzálni a versenytilalmi kikötésből eredő korlátozást, azonban az ítéletben nem fejtette ki azokat az indokokat, amelyek alapján mindezt bizonyítottnak tekintette.

[17] Az elsőfokú bíróság a méltányosság körében is téves következtetésekre jutott, az alperest a versenyfelügyeleti eljárás során – ahogy azt az elsőfokú eljárásban is előadta – számos hátrány érte, az eljárásban tanúsított együttműködő magatartása és vállalásai – egyebek között a társaság1-val fennálló hirdetési jogviszony megszüntetése – nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a GVH bírság kiszabása nélkül kötelezte az általa önként vállalt, egyébként a saját üzleti működését is korlátozó intézkedések megtételére, ami nélkül jelentős összegű bírságnak tette volna ki magát. Az eljárásban való védekezés humán- és anyagi erőforrást igényelt, továbbá hátrány érte abból is, hogy nagy múltú médiavállalatként a tekintélyét és jóhírnevét hátrányosan érintő versenyfelügyeleti eljárás részesévé vált a társaság1-val fennállt üzleti kapcsolata folytán. Az elsőfokú bíróság a felperes mindezekért fennálló felelősségét nem vizsgálta, ezért nem jelenthető ki, hogy méltányos az általa igényelt kiegyenlítés.

[18] Továbbra is fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban előadott kifogását, hogy tanú2 tanút hozzátartozói minősége érdekeltté teszi a per kimenetelében, mert a felperes törvényes képviselőjének házastársaként a bíróság döntése rá is hatással lesz. A tanú nyilatkozata önmagában nem elegendő alap az elfogulatlanság megállapítására, a bíróságnak ebben a kérdésben valamennyi körülményt mérlegelve kellett volna állást foglalni és elfogultság okán a tanú vallomását a tényállás megállapítása során figyelmen kívül kellett volna hagyni.

[19] A másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított kártalanítás nem arányos. A felek által nem vitatott, hogy a társaság1 2020-ban összesen 38.930.115 forint + áfa értékben adott le hirdetést, ebből 9.411.300 forint + áfa összegben a felperes szerződésének fennállása alatt, amely utóbbi összeg után a felperes 1.699.921 forint + áfa jutalékban részesült. A perbeli szerződés megszűnésének hiányában a fennmaradó 29.518.815 forint + áfa hirdetési bevétel után az elsőfokú eljárásban becsatolt Jutalékszabályzat szerint 10 % mértékű alapjutalék, vagyis 2.951.882 forint illetve volna meg bizonyosan a felperest, amely jutalékvesztés mértékével kell a kiegyenlítés összegének arányban állnia.

[20] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseinek helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult utalva az elsőfokú döntés helyes indokaira. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, a bizonyítékokat a logika szabályainak megfelelően okszerűen értékelte és abból helyes következtetésekre jutott.

[21] Az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt azzal, hogy tanú2 tanúvallomását bizonyítékként figyelembe vette, mert a tanú elfogulatlannak vallotta magát, a felperes önálló jogi személy, jogok és kötelezettségek önállóan terhelik, ezért a bíróság döntése csak a gazdasági társaságra van kihatással, a tanúra közvetlenül nem hat ki, így az alperes által felhozott körülmények a tanú elfogultságát nem alapítják meg és vallomása nem áll ellentmondásban a többi tanú vallomásával. A szerződés 11.1. pontja a törvényi rendelkezés fellebbezésben idézett indokát és irányvonalát követte, amennyiben a felek szándéka az lett volna, hogy a felperes csak az ügyfélkapcsolat tevőleges fejlesztése, kiterjesztése esetén legyen jogosult kiegyenlítésre, akkor ezt a szerződésben rögzítették volna, amelyre vonatkozó rendelkezést a megállapodás nem tartalmaz. Az alperes alaptalanul állítja ezért, hogy csak akkor lenne jogosult kártalanításra, ha a napi feladatok ellátásán túl a kezelés körében többlet-tevékenységet fejtett volna ki. Tényként állapítható meg, hogy a társaság1 a felek szerződésének megszüntetése után is hirdetett, tehát az alperes a felperes munkájából a jogviszony megszűnése után is előnyre, illetve bevételre tett szert. tanú1 és az alperes által meghallgatni indítványozott tanú3 tanúvallomása egyaránt azt támasztja alá, hogy a felperes tevékenysége folytán a társaság1 évről évre jelentős hirdetési bevételt jelentett az alperes számára, ezért a fellebbezésben kifogásolt tevőleges fejlesztés is megvalósult és azért szűnt meg, mert az alperes saját döntése nyomán 2020. májusától nem fogadta be az ügyfél hirdetéseit. Ennek hiányában tanú1 tanúvallomása szerint 2020. évre is jelentős bevételnövekedést lehetett volna elérni. Az alperes a GVH határozatának meghozatala előtt saját maga döntött az ügyféllel való valamennyi kapcsolat megszakításáról annak ellenére, hogy a 43 különféle termékre vonatkozó hirdetésből mindössze kettőt érintett a versenyfelügyeleti eljárás.

[22] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Ptk. szabályaitól való eltéréssel a felek a kizárólagosságot kívánták kompenzálni, amit a fellebbezési érveléssel ellentétben az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok is alátámasztottak. A felperes okirattal igazolta, hogy a perbeli szerződés eltért az alperesnél általánosan alkalmazott megbízási szerződésektől abban, hogy a perbeli szerződésben a felperes terhére kizárólagosságot kötöttek ki, ami hátrányos korlátozást jelentett, mert a társaság1 ügyfelet nem közvetíthette ki más kiadók számára, amelynek folytán jelentős jutaléktól esett el. tanú1 tanúvallomása egyértelműen alátámasztja, hogy a perbeli szerződés megkötésére kizárólag a társaság1 miatt került sor, az alperes jogelődjének ugyanis az volt az érdeke, hogy az ügyfelet megtartsa, ami miatt a felek kizárólagosságot kötöttek ki, de egyúttal a felperes számára biztosították azt, hogy a már kezelt ügyfelek esetén is anyagi kompenzálásra tarthat igényt. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a tanúvallomások is megerősítették, hogy a média-termékekben, így az alperes által kiadott lapokban megjelenő hirdetésekkel kapcsolatos felelősség kizárólag a kiadót és a hirdetőt terheli, a felperes felelőssége fel sem merülhet és az elsőfokú eljárásban alátámasztotta, hogy az alperes a hirdetések befogadásánál és elhelyezésénél is hanyagul járt el.

[23] A másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán azzal érvelt, hogy az alperes a jutalék mértékét az elsőfokú eljárásban nem vitatta, így az erre való hivatkozás új tényállításnak minősül, aminek a fellebbezésben való előadására a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szerint nincs lehetőség, mert az elsőfokú bíróság a perfelvétel lezárását megelőzően is részletezte a jutalékrendszer felépítését és az alperesnek a jogvita összegzésére nem volt észrevétele, további nyilatkozatot a felek

nem tettek. Keresetében a számára kifizetett jutalékokra alapítva számított éves átlagjutalékot határozta meg a Ptk. alapján, a jutalék átlagmértékét (21,1 %) az alperes nem vitatta. A szerződés részét képező Jutalékszabályzatból a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben nem emelhető ki az alapjutalék, mert a szerződés szerint a felperes ezen kívül további jutalékokra is jogosult volt. Ezen kívül az alperes másodlagos fellebbezési kérelme hibás számításra alapul, mivel a felperes 2020. évi bevételét, azaz azt az időszakot veszi figyelembe, amikor a felek között már nem állt fenn jogviszony, miközben a Ptk. szabályai szerint a megelőző időszak alapján kell kiszámolni a kártalanítás összegét.

[24] A Fővárosi Ítéltábla nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a 8.939.392 forintot meghaladó keresetet elutasító rendelkezését, mert ez felperesi fellebbezés hiányában elsőfokon jogerőre emelkedett [Pp. 358. § (5) bekezdés], az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül [Pp. 370. § (1) bekezdés] és az alperes fellebbezését alaptalannak találta.

[25] Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, azt a Fővárosi Ítéltábla csak azzal egészíti ki, hogy a társaság1 – amely társaság hirdetéseit a perbeli szerződés hatálya alatt a felperes kezelte – 2019-ben a 161.918.243 forint + áfa összegben adott megrendelést az alperesnek, amelyből 119.576.393 forint + áfa összegű hirdetés megrendelésére a perbeli szerződés hatálya alatt került sor, 2020-ban pedig összesen 38.390.115 forint + áfa értékben hirdetett a újság neve Lapcsaládban, amelyből 9.411.300 forint + áfa összegű hirdetésre a szerződés fennállása alatt került sor, amely összegek után járó jutalékot az alperes a felperes részére megfizette. A felperes a jogviszony fennállása alatt a társaság1 kezelése kapcsán összesen 27.337.593 forint + áfa összegű jutalékban részesült. Az előbbi kiegészítéssel az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az alperes fellebbezésében anélkül kifogásolta a megállapított tényállást, hogy kifejtette volna azt mely részében tartja megalapozatlannak, ezért az ezzel kapcsolatos fellebbezési hivatkozása vizsgálatára nem volt eljárásjogi lehetőség.

[26] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival is, amelyekre a Pp. 386. § (4) bekezdése szerint csupán visszautalva a fellebbezés kapcsán a következőket emeli ki.

[27] Az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt azzal, hogy tanú2 tanúvallomását a bizonyítékok körében értékelte, a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a felperes törvényes képviselőjével fennálló házastársi jogviszonya a tanú elfogultságát nem alapítja meg. A társaság nem azonosítható annak törvényes képviselőjével és tagjával, önálló jogalanyként maga szerezhethet jogokat és vállalhat kötelezettségeket, saját vagyonnal rendelkezik, ami nem feleltethető meg a tagok vagyonának. A per tárgyát képező jogviszony alanya, jogosítottja és kötelezettje, a perbeli követelés jogosultja a felperesi társaság, nem pedig annak törvényes képviselője, ezért a felperes pernyerésben való érdekeltsége és a törvényes képviselő házastársának érdekei között nem lehet olyan a fellebbezésben levezetett összefüggést felállítani, amely miatt a tanút elfogultnak kellene tekinteni. A Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza, hogy tanú2 tanúvallomása a perben releváns tények tekintetében teljes

egészében összhangban állt a többi tanú, egyebek között tanú1 tanúvallomásával, aki a perbeli időszakban az alperes jogelődjének a vezérigazgatója volt, jelenleg azonban már egyik féllel sem áll jogviszonyban és vallomása alapján elfogulatlanságához nem férhet kétség.

[28] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor tanú2 tanúvallomását a bizonyítékok körében figyelembe vette és az okirati bizonyítékok tartalmának az egybehangzó tanúvallomásokkal és a felek nyilatkozataival egybevetett okszerű, logikai ellentmondástól mentes mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperest megilleti a kártalanítás követeléséhez való jog és annak összegét is helyesen állapította meg.

[29] A felperest, mint közvetítőt megillető kártalanítás kérdésében az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a felek a Ptk. 6:298. § (1) bekezdésében rögzített szabályoktól el kívántak térni abban, hogy a felperest az általa kezelt ügyfelekkel a jövőben létrejövő szerződések után is megilleti kártalanítás a szerződésben – egyebekben a Ptk.-val a többi tekintetben egyezően – meghatározott feltételek teljesülése esetén. A Ptk. 6:298. § (1) bekezdésében szabályozott ügyfélkör miatti kártalanítás célja a közvetítő kapcsolati tőkéjének a jogviszony megszűnése utáni kompenzálása, abból kiindulva, hogy az általa megszerzett vagy bővített kapcsolatokból a megbízó számára a közvetítői jogviszony megszűnését követően is jelentős előny származhat, míg a közvetítő ezután jutalékban már nem részesülhet. Ettől a szabálytól azonban a felek, mint a perbeli esetben egyező akarattal eltérhetnek.

[30] A Ptk.-tól való eltérés szándékát az alperes a fellebbezésében maga sem vitatta, csak a kezelés fogalmának eltérő értelmezésére hivatkozott. Az alperes által levezetett kiterjesztett értelmezés, vagyis az ügyféllel fennálló kapcsolatot fejlesztő, bővítő, új szintre emelő kezelési tevékenység a szerződés tartalmából a Ptk. 6:8. § (1) bekezdése és 6:86.§-a szerinti értelmezéssel nem vezethető le. Az alperes általi értelmezés – amely szerint a kártalanításra való jogosultsághoz a kezelés körében az ügyféllel fennálló kapcsolat fejlesztésében, kiterjesztésében álló többlettevékenységre lenne szükség – éppen a Ptk. 6:298. § (1) bekezdéséhez vezetne – amely szerint a közvetítőt egyebek között a meglévő kapcsolatok bővítése esetében illeti meg kártalanítás – amitől viszont a felek az alperes által sem vitatottan el kívántak térni. A jogszabály fenti diszpozitív rendelkezésétől való eltérés indokának okszerű magyarázata egyértelműen kitűnik tanú1, a felperes törvényes képviselőjének előadásával egyező tanúvallomásából, aki elmondta, hogy a perbeli szerződés megkötésére kifejezetten a kiemelt ügyfélnek minősülő társaságl miatt, a peres felek érdekeinek összehangolása céljából, vagyis a szerződésből származó kockázatok igazságos megosztása érdekében került sor. Az alperes érdeke a számára jelentős bevételt hozó ügyfél saját hirdetői között való megtartása volt, amit a szerződésben kikötött kizárólagossággal biztosított a maga számára, míg a felperes érdeke a közreműködésével megszerzett ügyféllel kapcsolatosan annak biztosítása, hogy a perbeli jogviszony esetleges megszűnése esetén ne csak a közvetlenül általa szerzett ügyfelek után, hanem a már meglévő ügyfél hirdetéseinek jelentős idő- és munkaráfordítást igénylő kezelése kapcsán is jogosulttá váljon kártalanításra.

[31] Mindezekből következően az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesnek a társaság1 kapcsán a fennálló kapcsolat fejlesztésében, bővítésében álló többlettevékenységet nem kellett bizonyítani. A szerződés szerint a kártalanításra alapot adó kezelés a már meglévő ügyfelek hirdetési portfóliójával kapcsolatos, az elsőfokú ítéletben helyesen nevesített ügyintézési tevékenységek ellátását jelentette, amely kötelezettségének a felperes a szerződés tartama alatt a fellebbezési eljárásban az alperes által már nem vitatottan, de a tanúvallomásokkal is egyértelműen megerősítetten eleget tett. tanúl az alperes egykori vezérigazgatójának tanúvallomásából kitűnően az igényes, egyben problémás ügyfélnek minősülő társaság1-val kapcsolatosan mindent a felperes intézett és az üzleti kapcsolat fenntartása jelentős munkaráfordítást, az ügyféllel való napi kapcsolattartást, valamint olyan szaktudást és nagy tapasztalatot igényelt, amivel a felperes rendelkezett.

[32] Az Ptk.-ban foglalt diszpozitív szabályoktól való eltérés indoka a fentiekben kifejtettek szerint a szerződésben írt kezelés fogalmának értelmezése körében volt figyelembe vehető, annak a fellebbezési érveléssel ellentétben egyéb jelentősége nincs. A Ptk. szabályai, azaz a kötelek közös szabályai, az egyes szerződésekre vonatkozó általános szabályok alapvetően diszpozitívak, ami annyit jelent, hogy attól a felek egyező akarattal eltérhetnek [Ptk. 6:1. § (3) bekezdés, 6:59. § (2) bekezdés]. Ehhez képest a közvetítői szerződésre vonatkozó szabályok, a Ptk. 6:300. §-a a perbeli speciális jogviszonyban a gyengébb félnek minősülő kereskedelmi ügynök érdekeinek a szerződés megszűnése utáni védelme miatt egyoldalú kógeniciát állít fel, amely szerint a közvetítő kártalanítására vonatkozó szabályoktól csak a közvetítő hátrányára való eltérést nem teszi érvényesen lehetővé. A már meglévő ügyfelek kezelése utáni kártalanítás kikötése a Ptk. 6:298. § (1) bekezdésében foglaltakhoz képest a felperesre nézve kedvezőbb kártalanítási feltételt határoz meg, amely eltérés a jogszabály alapján megengedett, annak indoka viszont az alperes érvelésével ellentétben közömbös. A felek szerződési szabadságából következik az, hogy a jogszabály nem kógens rendelkezéseitől a szerződéses érdekei összehangolása, a szerződésből származó kockázatok arányos megosztása érdekében – mint a perbeli esetben – eltérhetnek. A fellebbezés kapcsán a Fővárosi Ítéltábla csupán megjegyzi, hogy az alperes érvelésével ellentétben a tanúvallomások, különösen tanúl fentebb már idézett vallomása a jogszabálytól való eltérés okának logikus és az okiratokból is levezethető indokát adta.

[33] Az elsőfokú bíróság a kártalanításnak a szerződés 11.1. a)-b) pontjaiban foglalt feltételei közül a méltányosságot helytálló szempontok alapján ítélte meg, és helyesen nem tulajdonított ebben a körben jelentőséget a társaság1-val szemben indított versenyfelügyeleti eljárásnak. A megjelentetett hirdetések jogszabályoknak való tartalmi megfeleléséért a kiadót, illetve a szerkesztőséget terheli felelősség, a felperes felelőssége e körben tanúl és tanú3 (az alperes kereskedelmi igazgatója) tanúvallomásából kitűnően fel sem merülhet. Az utóbbi tanú vallomásából az derül ki – amit egyébként a GVH előtti eljárás adatai is alátámasztanak –, hogy a fogyasztók számára megtevesztő reklámok megjelentetésében az alperes mulasztott (19. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal kilencedik bekezdés). A perben nem merült fel arra vonatkozó tény, hogy a felperes ügyfélkezelési tevékenysége kiterjedt volna a reklámok jogi és fogyasztóvédelmi szempontból való megfelelésének ellenőrzésére.

[34] Abból a fellebbezési érvelésből, hogy az alperest a versenyfelügyeleti eljárásból hátrány érte, mert a védekezéshez jelentős anyagi- és személyes erőforrást kellett igénybe vennie, illetve a szakmai jóhírneve sérült, nem vonható le következtetés arra, hogy a kártalanítás méltányossági feltétele nem teljesült. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a GVH határozatából kitűnően az alperest azért vonták be a társaság1 ellen indult versenyfelügyeleti eljárásba, mert a társaság reklámjait szerkesztői tartalomnak álcázva tette közzé, továbbá a tartalomból nem tűnt ki egyértelműen, hogy fizetett hirdetésről van szó. Az alperes tehát a saját magatartása, illetve mulasztása miatt lett a versenyfelügyeleti eljárás részese és az önként tett – egyebek között a társaság1-val való minden üzleti kapcsolat megszakítására vonatkozó – vállalásai miatt nem zárult az ellene indított eljárás bírságolással, illetve emiatt nem volt vizsgálható, csupán a valószínűség szintjén megállapítható, hogy a kifejezetten az alpereshez, nem pedig a társaság1-hoz köthető fenti jogsértéseket elkövetett-e. A perben nem merült fel arra vonatkozó tény vagy adat, hogy a felperes tudott vagy tudnia kellett arról, hogy a társaság1 a fogyasztókat megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot folytat, az alperes pedig – amint az a GVH határozataiból egyértelműen kitűnik – a saját mulasztásai miatti súlyos jogkövetkezmények alóli mentesülés érdekében szakította meg minden kapcsolatát a társaság1-val, amely társaságtól egyébként jelentős, a hirdetési bevételének mintegy 40 %-át kitevő bevételekre tett szert, ezért alaptalanul érvelt azzal a fellebbezésében, hogy a felperes kártalanítása önmagában a versenyfelügyeleti eljárás miatt nem méltányos.

[35] A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezési ellenkérelmében kifejtettek kapcsán csupán megjegyzi, mert nem volt az ügy érdemi elbírálására kiható jelentősége, hogy a GVH irataiból kitűnően az alperesnek a további, esetlegesen bírságolással végződő eljárás alóli mentesüléséhez a társaság1-val minden üzleti kapcsolatát meg kellett szakítani, ezért alaptalan az a hivatkozás, hogy ezt a versenyfelügyeleti eljárással érintett két reklám beszüntetésével a kapcsolat fenntartása mellett is elérhette volna.

[36] A méltányosság szempontjából – amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen vette figyelembe – annak volt döntő jelentősége, hogy az alperes felmondása miatt a felperes elesett a további jutaléktól egy olyan ügyfél után, amely a felperes közreműködése nyomán került az alpereshez és amely ügyfél jelentős bevételt eredményezett, a tőle származó hirdetési bevétel folyamatosan növekvő tendenciát mutatott és tanúl tanúvallomásából kitűnően 2020-ra is növekedést vártak, ami az ügyféllel való szerződéses kapcsolatnak a felperestől független, rajta kívül álló okból történt megszüntetése miatt nem teljesült. Jelentőséget kellett továbbá tulajdonítani annak, hogy a perbeli szerződés felmondására az alperes kiadásainak csökkentése, az ügyféltől származó nyereség alperesnél tartása érdekében került sor, amit egyértelműen alátámaszt tanú3 tanúvallomása, amelyből kitűnően a felperes szerződését azért mondták fel, mert ezt a nem vitásan jelentős bevételt eredményező portfóliót az alperes értékesítője kívánta a továbbiakban kezelni (19. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal). Mindezekből következően az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű, logikai ellentmondástól mentes értékelésével helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes kártalanításának a szerződés 11.1 a) és b) pontjaiban meghatározott valamennyi feltétele teljesült és ettől eltérő következtetésre a fellebbezésben kiemelt feltételek eltérő értelmezésével sem lehetett jutni.

[37] A másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán abból kellett kiindulni, hogy a szerződés 11.2. pontja szerint a kártalanítás összegének arányosnak kell lennie a 11.1. a) és b) pontok szerinti jutalékveszteséggel, azaz azzal a megbízási díjjal, ami a felperest a szerződés hatályban maradása esetén a társaságl ügyféllel kapcsolatosan a szerződés alapján megillette volna, amely kártalanítás maximumát a szerződés a Ptk. 6:298. § (2) bekezdésével egyezően az öt évnél rövidebb szerződés esetén a szerződés időtartama alatt kapott díj éves átlagából számított összegben határozza meg.

[38] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján helyesen határozta meg a kártalanítás összegét, mert a peradatok, különösen az alperes hiányos tényállításai csupán az időbeli arányosítást tették lehetővé. A felperes fellebbezési ellenkérelmében alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperes a kártalanítás összegét az elsőfokú eljárásban nem vitatta, ezért a másodlagos fellebbezési kérelemben foglaltak figyelembevételére a Pp. szabályai alapján nincs lehetőség.

[39] Az elsőfokú eljárás irataiból kitűnően az alperes ellenkérelmében a kereset összegét vitássá tette és kérte, hogy amennyiben a bíróság a felperes kártalanításhoz való jogát megállapíthatónak látja, az összeg meghatározása körében legyen figyelemmel az arányosságra, valamint a jutalékvesztés tényleges mértékére. Ehhez megjelölte, hogy a társaságl-tól 2019. és 2020. években milyen összegű hirdetési bevétele származott és abból mennyi esik a perbeli szerződés fennállásának időtartamára (5. sorszámú beadvány 9. oldal). Az alperes tárgyaláson tett nyilatkozatából egyértelmű, hogy a 12. sorszám alatti viszontválaszában írt nem vitatás nem a kereseti követelés összegére, hanem a keresetlevélben megjelölt, a társaságl-tól származó alperesi bevételek összegére vonatkozott (13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldal). Az alperes tehát a kártalanítás kiszámításához szükséges bevételek és a felperes részére kifizetett jutalék számszaki adatait nem vitatta, de védekezése a kártalanítás összegére nézve hiányos volt, mert az csak a számítás elveire való utalást (az arányosság és a jutalékvesztés tényleges mértékének figyelembevételére) tartalmazott, egyéb olyan tényállítást nem tett és bizonyítékot nem szolgáltatott, amiből meg lehetne állapítani, hogy a felperes a társaságl hirdetéseinek kezeléséért kizárólag alapjutalékra lett volna jogosult, holott a Jutalékszabályzatot nyilvánvalóan ismerte és az alperesnél álltak rendelkezésre azok az adatok és számítási elvek, amelyek alapján a felperest a szerződés 11.1. a) és b) pontjai alapján megillető jutalék összege meghatározható lett volna.

[40] A Pp. 199. § (2) bekezdés bc) és be) pontjai szerint az ellenkérelemben nem elég a kereset összegét vitató nyilatkozatot tenni, hanem emellett a védekezést megalapozó tényeket, az ezt alátámasztó bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat is elő kell terjeszteni. Az alperes összecszerűséget érintő védekezése a fentiekre figyelemmel hiányos volt, ezért a Pp. 373. § (2) és (3) bekezdései szerint a másodfokú eljárásban már nem hivatkozhatott arra, hogy a felperes jutalékveszteségét csak az alapjutalék figyelembevételével kell számítani. Az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló adatok alapján ez nem állapítható meg, mert a Jutalékszabályzat 2.2-2.6. és 3.1. pontjai szerint a felperes négyféle jutalékra volt jogosult, és nem jelenthető ki, hogy ezekből csak az alapjutalékra tarthatott igényt, mert a Havi rendszeres tervhez tartozó jutalék és a Teljesítménytől függő bónuszjutalék az ügyfélkezelési tevékenység kapcsán sem zárható ki a díjazás elemei közül, továbbá a Jutalékszabályzat 3. pontjában ismertetett számításhoz szükséges adatok egyáltalán

nem álltak rendelkezésre. Mindebből következően az elsőfokú bíróság a jutalékvesztés tényleges mértékét a rendelkezésre álló adatok alapján helyesen határozta meg és helyesen végezte el annak időbeli arányosítását a társaságl-val megkötött szerződés fennállásáig terjedő időtartamra. Ettől eltérő számítás alkalmazására, a kártalanítás összegének a másodlagos fellebbezési kérelem szerinti mérséklésére a fent kifejtett indokok szerint nincs lehetőség.

[41] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[42] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 364. §-a alapján alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése szerint nem igényelhetette másodfokú perköltsége megtérítését és köteles a felperes ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-a alapján a másodfokú eljárás idő- és munkaszükségletét is figyelembe véve megállapított másodfokú perköltségének megfizetésére.

Budapest, 2022. június 14.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Matosek Edina s.k.

előadó bíró

Dr. Felker László s.k.

bíró